

Egész évre — 750
Félévre — 390
Negyedévre — 230
Egy hónapra — 150
Egy szám ára pályázatokon és vidéken is megvásárolható
Bukarestben — 350

Csehszlovákiában

Egy hónapra — 25 csk
Egy szám — 150 csk

UJ KELET

ZSIDÓ POLITIKAI ÉS KULTURÁLIS LAP

SZERKESZTŐSÉG, KIADÓ-
HIVATAL ÉS NYOMDACluj-Kolozsvár, St. Baron
L. Pop, (Brassai-utca) 10.Telefon: Szerkesztőség
és kiadóhivatal — 977
Zs. N. Sz. — 558A kéziratok kizárólag a
szerkesztőséghez cím-
zendők. Kéziratokat nem
adunk vissza.

1924. augusztus 11 Hétfő

Cluj Kolozsvár * VII. évfolyam * 179. szám

5684. Ab 11

Av hónap kilencedike

Templomok és imaházak fülledtségében és zsidó otthonok nyári oszudjében Av hónap kilencedik napja ma még a borongó, mélységes szomorúság napja. Kienlen, mint a sorscsapás, tikkasztó és vigasztalan. A böjt nem magunkra erőszakolt hagyományos kínzás, hanem belső megrendülésünk marcolgoló parancsa. A szentély pusztulásának emléke elfakultatott a századok során, a lelkük mélyén mégis ugyanannak a fájdalomnak tüze lobog föl Tisev beav napján, mint aminek a zsoldáros adott busborus kifejezést: *al naharot Babel...*

Mert széjjelszóródottságában a zsidó nép nem jutott még el „abba a nyugalomba és abba a sorsrészeségbe”, hogy feledhesse nagy nemzeti katasztrófáját. Sorsunk mindig is tragédiás utakon vitt. Minden generációnak meg volt a maga nagy történelmi élménye, ami fölfakasztotta a *chorban* sajtó emléket, mennyi vér, mennyi méltatlanság, mennyi megalázás és üldöztetés csapott rák az idők zuhatagában és mennyire szívünk vérévé vált Jeremiás próféta siráma: „Sirva sírok, szememből könny osorog, isten nyájának elhurcoltatásán.”

Ma még szomorúság és kínzó fájás fészkel magát a lelkünkbe Tisev beav napján. Hiszen még halljuk a szomszédban legyilkolt testvéreink hörgését, az otthonukból kiűzöttek lézengő sívársága megül a szívünket. A nagy tragédiák utóhullámai átcsapnak ime hozzánk: Jasi és Kolozsvár, Balázsfalva, Naszód és Jószáshely intő mementők. A második zsidó állam elpusztulásának évfordulója belénk vési az ősi kint.

Am kell hogy belénk harsogja e kinok alóli szabadulást, kell hogy akarásokra ösztönözzön, hogy e messiás időkbe ide hullámozott emlékeink magunkra eszméltessenek: miért történt mindez és mivel előzhető meg nagy nemzeti katasztrófák?

Ismertjük, a Talmud mivel indokolja a nagy összeomlást. Kamce és Bar Kamce jellemző esetével. „Volt egy ember, kinek barátja volt Kamce és ellenfele Bar Kamce. Az ember lakomát adott és meghagyta szolgájának, hozza el Kamcét. Ő azonban Bar Kamce után ment, aki jött és leült a lakomához. Amikor pedig a vendéglátó gazda észrevette vendégei között az ellenséget, így szólt hozzá: Mi keresni valód itt, hiszen ellenfelem vagy. Állj föl és távozz! Emez pedig így felelt: Ha már itt vagyok, hagyj itt, ne szegyeníts meg, megfizetem az étel és ital árát. Amaz válaszolt: Nem maradhatok itt. Bar Kamce pedig kérlelte: Megfizetem lakomád felét. Nem — szót a gazda. Megfizetem a lakoma egész költségét. Nem. És kezénél fogta a vendéget, aki a szolgáló tévedéséből került oda, fölállította és kivette. Bar Kamce erre így szólt mérgében: Bölcsék is ültek az asztalnál és nem akadályozták meg őt abban, hogy engem megalázzon. Nyilván ők is helyeselték az eljárását. És a lázadás hamis vádját hintette el a császárnál a zsidók ellen.”

Ime a második zsidó állam pusztulásának okai közül ezt a szájról-szájra adott esetet konzerválta a hagyomány, mert Kamce és Bar Kamce esete azt a mélységes tanulságot rejti magában, hogy a közösség, amelyben a kölcsönös megbecsülés érzete meglazult, megérett a pusztulásra. Ahol az ellenségeskedések átnyulnak az emberiség szféráiba, ahol a gyűlöletnek a bölcsék sem tudnak, vagy nem akarnak határt szabni, az olyan társadalom a romlás csúrájával terhes. Ebből a gonosz párákkal telített lelki atmoszférából egy átnemesültbe, egy emberies gondolkodásba kell átrendülnünk, ha megelőzni akarjuk jövőendő romlások viharait.

Pártharcok forrásának, egyéni veszteségekből vagy méltatlanságokból fakadó gyűlöletnek le kell higgadniuk, amikor megszólal a zsidó lelkiismeret riadója. Erkölosileg tisztán

kell állanunk, föl kell emelkednünk és gazdagítanunk lelkünk sokrétű világát. Nincs nap, amely, amióta szentélyünk elpusztult — mondja rabbi Simion ben Gamliel — újabb és újabb átkot ne hozna. És ez átkok ellen befelé való harcot kell harcolnunk és e harcok eszközei között az *akarás* a leghatékonyabb. Akarással kell lerontani a benső átkot, akarással kell visszatérni a századok óta visszasírt világra,

amely leromlott, mert a Kamcek és bar Kamcek világa volt, akarással kell ünnepi visszaemlékezésé avatni Tiseo beav napját.

Most még a szomorúság szorongó napja Tiseo beav. Még kietlen, de már érezzük a *geula* szelét. Gyászolunk, de rabbi Akiba vigasztalása van ebben a gyászban.

„Aki pedig gyászt ül Jeruzsálem fölött, az meglátja Jeruzsálem örömét.”

Félmilliárd aranykoronát követel Magyarország kártérítésül a román megszállásért

Románia még tárgyalni sem hajlandó erről a kérdéstről. Lepadatu miniszter a konkordátumról. Megnyitáskor parlament elé kerül az új kultusztörvény

(Bucuresti-Bukarest, augusztus 9. Az Uj Kelet tudósítójától.) A félhivatalos „Viitorul” szerint a magyar kormány újból kártérítési igényekkel lépett fel a román hadsereg által Budapest megszállása idején állítólag elszákmányolt anyagokért. Magyarország kerek 500 millió aranykoronát kér. A román kormány bemutatata a magyar hadseregfőparancsnokság 1919. évben kelt rendeletét, amely elrendeli az összes elszállítható anyagoknak Magyarország belsejébe való szállítását. Ezzel a rendeletével a magyar kormány

elismerte, hogy hadiféltalban van Romániával,

amelyet különben is Kun Béla csapatai megtámadtak. Mindezek következtében — fejezi be a „Viitorul” — Magyarország követelése semmis és nem vehető komolyan még tárgyalás alapjául sem.

Ugyancsak a mai „Viitorul” nyilatkozatot közöl Lepadatu kultuszminisztertől a konkordátumról és az ortodox klérus által a minap megszavazott határozati javaslatra vonatkozólag. A miniszter rámutat arra, hogy a konkordátum

szövege, amely alarmirozta az ortodox klérust még nem teljes és végleges, mert még módosítások és toldások váltak szükségessé

a román delegációnak adott utasítások értelmében. Ezért az eddigi tárgyalásokon megállapított szöveg publikálása lehetetlen és komolytalan volna. A kormány majd a konkordátum végleges szövegét publikálja és a parlament elé terjeszti, ahol széleskörű vitának van helye. Egyelőre azonban erre még nem kerülhet a sor, mert a tárgyalásokat a vakáció tartamára felfüggesztették és csak októberben vagy novemberben fogják folytatni. Ami az ortodox egyház szervezeti törvényeit és a többi kultusztörvényeket illeti, a miniszter azokat a parlament megnyitása után, tehát még a konkordátum előtt a törvényhozási eljárás elé terjesztik.

Ami azt a kívánságot illeti, hogy a kormány álljon el a konkordátum megkötésétől, ezt lehetetlen teljesíteni, mert a katolicizmusnak univerzális alkotmánya van, amely minden országra kiterjed.

Mibe kerül az élet Olaszországban

Nyomorognak az erdélyi zsidó diákok. Olcsóbb a ruha és a megélhetés, mint Romániában, csak állást kapni nem lehet

(Cluj-Kolozsvár, augusztus 9. Az Uj Kelet tudósítójától.) Tegnap számunkban közöltük az Olaszországban tanulni akaró egyetemi hallgatók számára szükséges tudnivalók egyrésztét. Most az egyetemi viszonyok mellett az ottani megélhetésről, kereseti lehetőségről és szociális helyzetéről tájékoztatjuk olvasóinkat a következőkben:

Az olasz egyetemeken a szigorlatok évvégi letétele nem kötelező, de addig egy felsőbb év anyagából nem lehet vizsgázni, míg a hallgatóknak nincsenek meg az előző évre előírt szigorlatok. Ami a tankönyveket illeti, nagyon sok olasz eredeti munka van, de minden elismert német, francia, angol és más tudományos munkát is meg lehet kapni olasz fordításban, ami olcsóbb, mintha eredetiben kell megvenni. (Strümpel belgyógyászata például 160 lira, de aranyárakban ma sokkal többbe kerül.) Vanak könyvkereskedések, ahol havi öt, tíz és tizenöt líras részletfizetésre bármilyen könyvet lehet megkapni.

Száz lira egy szoba

A megélhetés körülbelül nyolc lírába kerül naponta, ebéd, vacsorakoszt a legolcsóbb penzióban. Ugyanennyibe kerül kóser vendéglőkben is. A lakás már sokkal drágább. Havonta 70—100 lira egy szoba egy személynek, amiért jár takarítás, ágymű, törülköző és egy-kétszeres embernek még cipőtakarítás is. Mindez csak Padova, Firenze, Siena, Bologna, Modena és más kisebb városokra vonatkozik, míg Romában, Milanóban, Turinban és Nápolyban a lakás sokkal drágább. Az étkezés aránylag mindenütt ugyanannyiba kerül. A különböző élelmiszerek ára a következő: tojás

60 centesimi, egy kiló vaj 16—18 lira, burgonya 1 lira, ementáli sajt 18 lira, tej 1.20 lira, egy kiló friss füge 1 lírába kerül. Ruházati cikkek ára: közepes seviot ruha 250—300, egy pár elegáns sevrócipő 100—150, angol gummiköpeny 150—450, ing 16—45 lira. Diákok egyetemi igazolvány ellenében tíz százalékos kedvezményt kapnak.

Támogatás nélkül

A minimális összeg, amiből egy diák nagyon szerényen meg tud élni, 350 lira havonként, amiből azonban semmiféle szórakozásra, vagy egyébre nem telik. A most elmúlt tanévben Firenze, Turin és Padova egyetemén zsidó menzák alakultak, ahol az ottani zsidóság jóvoltából néhány erdélyi diák kisebb kedvezményben is részesült. Ez a támogatás azonban nagyobb bizonytalan. Az összes többi külföldi zsidó diákok fejenként 100—100 lírát kaptak havonta az otthon indított gyűjletekből. Csak az erdélyi zsidó diákok nélkülözik az otthoni támogatást. Állást kapni lehetetlen. Erre né is számítson senki, mert ugy fog járni, mint sok szegénysorsú diák, akik leirhatatlan nélkülözések között voltak kénytelenek átküldni az évet.

A diákok önszervezése

A zsidó diákok antwerpeni világkongresszususa egyik határozatának értelmében itt is megalakult a külföldi zsidó egyetemi hallgatók gazdasági egyesülete. Ennek az országos szervezetnek egyik főegyesülete Padovában van. A címe: Federazione Economica degli Studenti Stranieri Ebrei a Padova, titkára pedig Grosz Zoltán naszódai szigorlóorvos. Mindazok,

akik akár erkölcsi, akár anyagi támogatást akarnak, forduljanak ehhez az egyesülethez, amely testvéri szeretettel karolja fel mindenki nyugtát és igyekszik az idegenbe vetődött zsidó diákokat a lehető legjobban elhelyezni.

Megnyílt

a frankfurti Rotschild-muzeum

A Rotschildok első pénzeszládja. Családi címer a chanuka-gyertyárlámpán

(Frankfurt am Main, augusztus 9. Az Új Kelet tudósítójától.) Majnai Frankfurt. Lehetetlen az embernek ide megérkeznie anélkül, hogy ismertnevé zsidók eszébe ne jussanak. A legendáshírű Rotschildok, akiket népiesen csak az „öt frankfurtinak“ neveznek, Samsón Rafael Hirsch, Heine, Börne és még sok, nagyon sok. És eszünkbe jut a legendáshírű frankfurti község, az ősrégi gettó.

Bármerre sétálunk a városban, sehol sem találjuk semilyen nyomát ezeknek az úgy látszik már letűnt nagyságoknak. A Bockenheimer Landstrassen mutatják ugyan az idegenek Rotschild Matild bárónő kastélyát, valamint a hozzátartozó óriási kertek a pálmaházzal. Valóban nagy kiterjedésű ez a telek, három utcóra nyílik, de azért modern és nélkülözi azt a hagyományos színt, amit vártunk. Kissé csalódottaknak érezzük magunkat. Vannak templomok is a közelben: a Königsteinerstrasseban, az Unterlindauban, de ezek is modernnek, ultramodernnek. Az előbbi a futurizmus, kubizmus és még nagyon sok izmus hatását mutatja fel úgy az építkezésében, mint a belső díszítésében. Odaérkezve, nem is tudni, nem-e valami perzsa stílussal díszített római ház, mert van köze a római építészethez, a perzsához is, a zsidóhoz bizony semmi. Talán logikus is, hogy ebben a városrészben semmi tipikus zsidót nem találhatunk. Ez ugyanis a Westend, a villanegyed. A zsidóság keleti származásának megfelelően talán inkább az Ostendben kell a régi zsidók nyomait keresni. És tényleg, ahogy a Zeilra érünk, a város képe mindjárt megváltozik és a Konstablerwachenál egyszerre a gettóban vagyunk. A legelső ismert zsidó német, amellyel találkozunk, a Börne neve. A Börnestrasseban vagyunk, később kiérünk a Börneplatzra. Itt szinte megröhan mindaz tömegesen, amit kerestünk. Legelőször két templomot is látunk, vöröstegeglából vannak építve. Itt uglátszik nem ismerték a sárga foltot. Azután a Rotschild-féle családi ház, amelyben Mayer Anachel Rotschild és felesége Gudula laktak, ahol a híres öt testvér született és nevelkedett és ahol Gudula asszony 1850 ig, halála napjáig élt. Ott van a frankfurti Rotschildok 1800-ban épült háromemeletes bankháza.

Elég nagy ritkaságszámba ment akkor. A házra egyébként márványtábla van erősítve, mely emlékeztet arra, hogy a Fahrter, a gettó bejárata ezen a helyen volt. 1901-ig volt ebben a házban a cég bankhelyisége. Akkor halt meg az utolsó frankfurti Rotschild, Vilmos báró. Azóta a ház üresen állott, míg a háboruban kórház-csökházra használták fel. 1922-ben a báró özvegye a hetvenedik születésnapja alkalmából a házat a frankfurti hitközségnek ajándékozta azzal a feltétellel, hogy az első emeletet a Rotschild-féle családi muzeumnak és zsidó régészeti gyűjteménynek fogják berendezni és eredeti formájában megtartani. A muzeumot most már végleg berendezték.

Meghatóság fogja el az embert, amikor ide belép. Az első emeleten a főnökök és a cégjegyzők hivatalába lépünk be. A két ablak melletti íróasztal az utolsó frankfurti Rotschildoké volt: Vilmos és Károly Mayeré. A kissé szűk helyiség másik végén két bidermayer íróasztal áll a cégjegyzők számára. A legérdekesebb az egész helyiségben az, hogy a két fivér íróasztala egymástól zöld ernyővel volt elválasztva, mert a két társ nem nézhette egymást. Üzleti ügyekben egységesen jártak el, hiszen elsősorban a család érdeke dominált, magánéletükben azonban nem állhattak egymást.

A szomszéd szoba a tanácskozó terem. Egyetlen dísz egy Gudula asszonyról készült kitérdő portré.

A képet Oppenheim Mór Dániel, a zsidó élet híres zsáner-festője készítette. A terem egy másik sarkában van a híres Rotschild-féle első pénzeszlád: közönséges vasszekrény, éppen

hogy izléses kis cirádákkal van ellátva. Legérdekesebb, hogy a pénzeszekrényt nem tudják kinyitni. A kulcslyuk fölött ugyanis egy acéltábla van, nyolc betű helyével, mindegyik táblán az abc összes betűit lehet kihozni, a nyolc tábla betűit pedig úgy kell beállítani, hogy egy bizonyos jelszót hozzanak ki. A jelszót pedig az idők során elfelejtették.

Az ugyancsak az első emeleten elhelyezett zsidó régiségtár meglehetősen kezdetleges állapotban van még. A gyűjtemény tárgyak legnagyobb részét a frankfurti városi muzeumból származnak és itt is dr. Müller muzeumi igazgató és Erich Töplitz műregész felügyelete alatt állanak. A gyűjtemény második része: a Rotschildok családi ereklyéi. Persze ezek között is még mindig akad jó néhány értékes dolog: egész sereg régi jeggyűrű, mindnyája antik, zománcos ötvösmunka, azonkívül egy meissenai porcellánból készült szédertál, szürke, fehér és aranyzsinokban. Van egy messziről értéktelennek látszó bronz chanuka-gyertyatartó, melynek rendkívüli értéke éppen abban áll, hogy a legelső tárgy, amely a Rotschildok családi címerét, az oroszlánt és mókust viseli.

A ház többi része berendezetlen. Lassan elgondolkozva lemegyek a léposón. Kint a gettó zsbivására fogad, nézem a gólusz különböző jellegzetes alakjait és eszembe jut, hogy száz-harminc évvel ezelőtt még nevettek volna azon, aki a Rotschild-családnek Frankfurtban családi muzeumot jósolt volna. Azóta a család hatalmas lett és elszéledt a világ minden tájára. És ma Frankfurt ősrégi városában nincs több Rotschild... (h. e.)

Kisebbségi jogokat vár a jugoszláv románság az új kormánytól

Veszedelemben forog a kisantant egysége. Olaszországban is nagy a nyugtalanság. Davidovics miniszterelnök programja

(Belgrád, augusztus 9. Az Új Kelet tudósítójától.) Davidovics Ljuba miniszterelnök tegnap elvasta fel a szkupstinában az új kormány programját. A deklaráció előbb a külföldi politika problémáival foglalkozik és harcot hirdet a korrupción, valamint a bürokratizmus ellen. Külpolitikai tekintetben az új kormány meg akarja erősíteni a nagyhatalmakkal és a kisantant többi államaival fennálló baráti viszonyt, de hangsúlyozza, hogy

a Balkán a balkánállamoké.

Az orosz kérdéssel Davidovics miniszterelnök a következőket mondotta:

— Mint európai és demokratikus államnak szolidaritásunk kell maradnunk a nagy nyugati demokráciákkal, de a kormány reméli, hogy módot fog találni a ma még ellentétes néző-

pontok kiegyenlítésére, a nemzetközi viszonyok jellege és a nemzetközi kötelezettségek tekintetében, ami eddig legnagyobb akadály volt annak, hogy a testvéri orosz nemzettel való diplomáciai viszonyt helyreállítsák.

A deklaráció végén a parlament bizalmának kimondását kérte a kormány. Janovics Ljuba házelnök javaslatára hónaputánra tűzték ki a kormánynyilatkozat fölötti vitát. A parlament ülése után a radikálpárt értékelést tartott, amelyen elhatározták, hogy

a legélesebb harcot fogják indítani az új kormány ellen.

A párt bizalmatlansági indítvánnyal fogja kezdeni a vitát, amely intranzigens hangú lesz. Ugyanílyen határozatot hozott a Pribicevics-párt is. A román nemzetiségi párt végrehajtó-

Zsidók menedékhelyén

Irta Semjén Juskievits

Igenis ez az, valóban ez a másfélemeletes sarképtület a Montmartren, a Sacre Cour házával szemben. Ez a zsidó menedékhely, emberpor, izadás és jajszó. Ezekre fájdalma, szegénységük palottasága látszik és érződik itt.

Körülnézek. Piszkos falak, füstös plafon, mióta nem gyújtottak tüzet a kemencébe! Keskeny padkák és penetráns, rossz bűz. A hangulat? Mint anya nélkül lézengő kisdédek.

Avrohom Kot. Milyen helyes, rendes név, hogy került ide a párisi napsugárból, ide ebbe a sötétségbe? Kékeszöldre futó arcszíne valami csodás harmóniában illeszkedik bele nagy, keretes szemüvegébe. Fekő zöldre kopott kabátja van, bő és hosszú. Nem reá szabták, ezt látni.

Meghitten kérdelem tőle!

— Hová való, jó zsidó testvér?

— Erec Jisraeleből való vagyok, Tel-Avivből.

— Beszél héberül?

— Fájdalom, nem beszélek és fájdalom nem kaptam munkát. Mit lehet csinálni. A siránkozással nem jutunk előbbre. Megyek vissza asszonyomhoz, Amerikába.

— Talán amerikai?

— Amerikai vagyok és jól nézzen rám. Azután mondja meg, elhiszi-e, ha megmondom, hogy tagja voltam a zsidó légiónak. De uram, két operáció minden harcort nyomorékká tud változtatni, pláne, ha a kórházban úgy kezelik az embert, ahogy velem elbántak.

Egy másik zsidócska hallgatódzik. Odajön a közelembé, mosolyog azzal a bátortalan mosolygással, amit csak a menedékhelyek emberein lehet látni.

— Őa híreket szedeget össze, ugyebár? — kérdezi. Nohát, én Grinberg vagyok, Jekaterinoszlávból, de ide Athénből jöttem, ahol, tudja, spanyol zsi-

dók laknak. Athénben még együtt voltam barátommal, Leisersohnnal, akivel együtt szöktünk Oroszországból. De mit lehetett csinálni, mondja jó uram, mit lehet egy városban cselekedni, ahol nem tud az ember még a zsidó testvéreivel sem beszélni. Sokat loholtunk, szákot cipeltünk, éhezünk. Egy szép napon Leisersohn eltűnt Athéntől. Ez azonban csak fele a bajnak, mert az igazi baj ott kezdődött, hogy a megszökött ember felesége, két gyermeke ott maradtak a nyakamon. Mindegy gondoltam, itt már úgy sem boldogulhatok. Az athéni spanyol zsidók segítségével jegyet váltottam Marseilleig. Az asszony és két gyermeke is velem jött. A kikötőből még elkísértem őket egy szállásra, meg is ígértem nekik, hogy meglátogatom őket, de segíthettem volna rajtuk? Nem mentem feléjük, idejöttem Párisba.

És mint akit örvád kínoz, állandóan visszatér beszédembe az asszonyra és két gyermekére.

— Hiszen alapjában véve semmi közöm hozzájuk. De azért fáj a szívem a tehetetlen asszonyért és különösen a két csöppség miatt. Mit lehet csinálni? Az éjszaka is velük álmodtam. Ott állottak a tengerparton és belenéztek a világba. Amikor fölébredtem, úgy éreztem, hogy nem a tenger fölött néztek el, hanem belenéztek a tengerbe, bele a vizek mélységébe. Rossz álom volt, kedves uram.

Egy sörtebajusz ember, magas csizmaszárral közbeszó:

— Mit fog csinálni a szerencsétlen asszony? Ugyanazt, amit más ezer asszony csinál Marsaillesben. Amiótt magára maradt, még nem kell neki mennie a tengernek!

Orosz ember volt, de elég érthetően beszélt jiddisül. Nyugodtan sodorta a cigarettáját, közben elmondta, milyen viszontagságos uton jutott ideig. A kokszhányástól a kórházba, kórházból vasúti raktárba máházónak. Ujra egy nagy hűlés, kórház és most itt, a menedékhelyen — üdül.

— Jó dolognak nem mondható ez az üdülés,

— jegyezzen meg — de azért úgy-e nem sértik az embert; van bennük egy kis jóérzés.

— Ajándéklónak nem nézik a fogát — adja vissza a szót.

E pillanatban csoportunk felé rohan egy asszony. Jiddisül panaszodik, hogy a szomszéd szobában irgalmatlanul vernek egy gyereket. Segítség, segítség!

Az orosz nyugodtan szívta a cigarettáját, még csak rá se nézett az asszonyra. De a zsidó, aki Marsaillesben hagyta barátja feleségét és gyerekeit, sietett a másik szobába.

Utána igyekeztem.

Nagy szoba, tágas és világosabb az előbbinél. Hatalmas asztal a szoba közepén. Asszonyi hangok, egy átok, sóhajok, fájdalmas feltörések.

Fiatalember ül egy sarokban.

— Ez az átka ennek a helynek, — panaszkodik — hogy gyerekeket is belyegnek. Már egy félórja ülök itt és egyetlen gondolat nem tud kikerjedni az agyamból.

— Mire kellenek önnek a gondolatok? — kérdelem.

— Hát hogy képzelem uram, munkával fogom én visszazerezni a börzén elveszett hetvenezer frankomat? Öletekkel, tervekkel, gondolatokkal, eredetiséggel! Viszont azonban itt hiába keresem őket. Hiába, hiába.

Idegesen dörzsölgette a kezét.

— Viszont — mondom — kár volt egy egészséges fiatalembernek a börzén keresni a szerencsésjét.

Merev nézéssel felel. Álom a nézését és várom, mit telex.

Szót sem szól. Kinyitja ajkát, alatta gennyes kötés. Biccentek. Mindent megértettem. De akkor már ő is megszólal:

— Látja, a moralistáknak így kell válszólnom.

(Folyt. köv.)

bizottsága a következőkben szögezte le álláspontját:

— A román párt vezetősége még tavasszal értesítette a radikális párt vezetőségét, hogy kénytelen lesz más politikai orientációt keresni és felmondani a radikális-pártnak nyújtott segítséget, ha a románok jogos követeléseit nem teljesíti. Mintán ezeket a követeléseket a radikális párt, illetőleg a Pasis kormány nem teljesítette, megszakítjuk a viszonyt azzal a radikális-pártnal, amely ma már nincs is abban a helyzetben, hogy a követeléseinket teljesítse és amelytől nem tapasztaltunk semmi jószándékot. A román párt nagy reményekkel tekint az új kormány működésére, amely a szerbek, horvátok és szlovének kibékülését óhajtja megvalósítani és az egyenjogúság új korszakát akarja bevezetni a nemzeti kisebbségek részére is és kifejezi azt a reményét, hogy a létrejött meg egyezés után meg fognak szűnni a vallási, faji, vagy tartományi alapon alakult pártok és csak elvkülönbségek alapján fognak pártok alakulni. Mi románok követelni fogjuk a nagy pártok példáját és ezekhez fogunk csatlakozni, akik tettekkel fogják babizoniyitani jóakarataikat velünk szemben és

garantálják a román kisebbség oktatási és vallási jogait.

Képviselőnknek, dr Zsana Jánosnak teljes bizalmat szavazunk és felhívjuk, hogy a parlamentben önállóan dolgozzon és támogassa az új kormányt, ha az Davidovics miniszterelnökkel már közölt követeléseket teljesíti.

A román párt határozata értelmében Zsana János képviselő hivatalosan bejelentette a radikális képviselői klubból való kilépését.

Benes csehszlovák külügyminiszter üdvözlő táviratot küldött Davidovics miniszterelnöknek, amelyben kifejezte azon reményét, hogy az új kormány is meg fogja őrizni a jó viszonyt Csehszlovákiával. Ugyancsak táviratilag üdvözölte Benes Marinkovics Vója külügyminisztert, egyben kérte, hogy a két állam külügyminisztere között a kisanatant kérdésében való egyetértés megszilárdítása céljából tüzzön ki egy határidőt, amikor találkozhatnak. Marinkovics válaszában értesítette Benest, hogy kész a találkozásra és annak időpontját közölni fogja, mielőtt a szakupstinában a kormányprogram vitája véget ér.

Ez a táviratváltás Belgrádban politikai körökben nagy feltűnést keltett annál is inkább, mert az előző kormány köreiből azt állítják, hogy a kisanatant kérdésében

Marinkovics álláspontja teljesen ellenkezik Benesével.

Olaszországban szintén nagy a nyugtalanság Marinkovics leendő politikájának irányelvei miatt, bár Marinkovics nyilatkozata erre nem adott okot. Az olasz kormány aggodalmát leginkább mutatja az a körülmény, hogy Bordere belgrádi olasz követ naponta tesz látogatást Marinkovicsnál és Davidovicsnál.

Az olasz kormány attól fél, hogy az új kormány nem fogja realizálni mindazokat a kötelezettségeket, amelyeket az előző kormány vállalt a kereskedelmi szerződés egyes pontjaira vonatkozólag.

Francia szocialisták tárgyalásai

London, augusztus 9. A Londonban tartózkodó francia szocialisták hosszas tárgyalásokat folytattak az angol munkáspárttal.

Magyar-jugoszláv tárgyalások

Budapest, augusztus 9. A magyar-jugoszláv tárgyalásokat szeptemberben folytatják.

Magyar gazdák vetőmaghitel

Budapest, augusztus 9. A minisztertanács jóváhagyta a gazdáknak vetőmagvásárlásra nyújtandó huszonötmilliárdos váltóhitel-tervezetét. A hitelt a Nemzeti Bank fogja előirányozni olcsó kamat mellett. A váltókat a pénzügyi központ jótállása mellett számítoják le.

Győzött a Haggibbor Csernovitzban

Haggibbor—Dragos Voda 1:0 (1:0). Rekordközönség nézte végig a mérkőzést

(Csernovitz, augusztus 9. Az Uj Kelet tudósítójától.) Oriási érdeklődés előzte meg a Haggibbor csernovitzi szereplését. A lapok egész héten hasábkon keresztül ismertették a Haggibbor eddigi működését és hangsúlyozták az erdélyi zsidó csapat szereplésének fontosságát, melytől a két országrész sportéletének felvételét várják.

Csütörtökön délután indult el autón a csapat, annak ellenére, hogy Lazarovics még nem volt a találkozás helyén. Az volt a helyzet, hogy nélküle megy el a csapat, de az a kellemes meglepetés érte őket, hogy Lazarovics az uton várta az autót. A játékosok nagyszerűen tették meg az utat Beszterceig, shonnan hajnali négy órakor folytatták útjukat. Minden defekt nélkül, pontosan a kiszámított időben, délelőtt 10 órakor érkeztek meg Csernovitzba.

Pompás fogadtatásban és nagyszerű elszállásolásban volt részük a fiuknak. Egyik legelőkelőbb szállóban, a „Hotel Meitopol”-ban kaptak lakást és így teljesen kipihenve, a legjobb kondícióban állottak ki a pályára, amelyen rekordközönség volt kíváncsi a Haggibbor bemutatkozására. Külsőségeikben is pompás ün-

neplések előzték meg a játékot. A félkör alakban összegyűjt játékosokhoz az ottani Comité-tul Regional elnöke lendületes beszédet intézett, amelyben hangsúlyozta a sportéletnek fontosságát. A kölesönös csekoratadások és az obligát fényképezés után megkezdődött a játék.

Már az első percekben kidomborodik a Haggibbor fölénye, a csernovitziak azonban meglepően jól játszanak. Hatalmas iram közepette a 12. percben a Haggibbor csatárosa gólt ér el. Braun nagyszerűen szökteti a színtől játszó Mózes, akinek centerezett labdáját Ankrant kapásból a hálóba továbbítja. A csernovitziak támadással felelnek és számos labdát küldenek kapura, Rosenfeld azonban minden veszélyt elhárít. Csernovitz fölény mellett ért véget az első félidő. Ujrakezdés után a Haggibbor ismét támad, de eredményt nem tud elérni, egyrészt a csatársor gólképtelensége, másrészt a Dragos Voda nagyszerű védelme miatt.

Második mérkőzését a gyászünnepre való tekintettel a Haggibbor hétfőn játsza le a Makkabi ellen.

Sorozatos zsidóellenes zavargások egy rovátheli városban

Dorohoiiban nőket is bántalmaznak az antiszemiták. Agitátornő rendbontásért izgatja a falvak lakosságát. Zsidó küldöttség Averescu tábornoknál?

(Bucuresti-Bukarest, aug. 9. Az Uj Kelet tudósítójától.) Pár hónapi szünetelés után a régi királyságban újból fellángolni készül az antiszemita mozgalom. A fővárosi lapok felháborodással számolnak be azokról a zsidóellenes zavargásokról, amelyek többek között Dorohoi városában zajlottak le. A rendszert jól informált „Ad-verui” a következőket írja a dorohoi eseményekről:

„Dorohoiból ismét antiszemita zavargások hírért hozzák. Értesítésünk szerint a dorohoi antiszemiták a városka utcáin megtámadták a békés polgárokat és a zsidó lakosokat összeverték.

A rendbontók a nőket sem kímélték,

akikről lecibálták a ruhát a járőrelők és a rendőrség szemelkeltára.

Az antiszemita társaság legnagyobb részét liceumi tanulókból és a jasií egyetemi néhány hallgatójából állott, akikhez nagyszámú csöcselék is csatlakozott. A város zsidó polgársága ki van téve a legbrutálisabb kilengéseknek. Dorohoi teljesen ki van szolgáltatva a csöcseléknek és ha csak a zsidóság nem védi meg magát, ugy a legborzalmasabb gáztetteknek nézünk elébe, annyira izgatott a hangulat. Az antiszemita utcai harcok felidőzésében nem kis része van Garneata bukaresti antiszemita vezérnek is, aki nyílt propagandában izgatott gyilkosságra a zsidók ellen. Ez a Garneata ugyanaz, aki

bele volt keverve egy terrorista összekövésbe.

Es a hatóságok jóvoltából állandóan gyűlésezik az itteni rendbontókkal, hogy állandósítsa az utcai botrányokat és varekedéseket. Kiegészíti a társaságot néhány állítólagos diák, egy ügyvédnek a fia és egy falusi jegyző leánya, aki bejárja a falvakat és keresztül a nyakában zavargásokra tüzel a népet.

Az elmúlt éjszaka a csöcselék beuzta Certeanu kereskedő raktárlakait. Az esetre jellemző, hogy Certeanu raktárhelyisége a rendőrség tőzszédésében van és mégsem akadályozta meg senki a rombolást. A tüntetők, mivel látták, hogy minden cselekedetük megtorlatlanul marad a hatóságok részéről, állandóan újabb és újabb rendbontásokkal rontják Dorohoi zsidó lakosságát, amely tehetetlen a felgyverkezett csöcselékekkel szemben. Az egyedüli józan gondolkodású ember talán csak Timus volt prefektus, aki jogos felháborodásában a nyílt utcai kifakadt a tehetetlen rendőrség vezetője,

Mistioi rendőrigazgató ellen, aki nem tudja, vagy nem akarja megakadályozni a szegénytelen botrányokat.

Ugyan csak ilyen értelemben foglalkozik a dorohoi eseményekkel a „Dimineata” is. A kormányparti „Viitorul”-nak egy szava sincs a zavargások ellen. De hogy mégis a zsidók iránti jóindulatáról igyekezzék meggyőzni az olvasókat, azt közli, hogy a néppárt zsidó tagjaiból és a zsidó szervezetek képviselőiből küldöttség fog megjelenni Averescu tábornoknál, hogy panaszt tegyen Goga antiszemita beszédei és a „Tara Noastra”-ban megjelent zsidóellenes cikkek miatt. Maga az „Indreptarea”, a néppárt hivatalos lapja is eddig példátlanul egyedülálló esetben mondja, hogy exponált politikus ilyen módon uszítson zsidók ellen. Sajnos azonban a kormány csak azért itéli el Goga antiszemitizmusát, hogy abból is politikai tőkét kovacsoljon a néppárt ellen.

De Rivera életveszélyben forgott

Madrid, augusztus 9. Megbízható értesülés szerint a Castiliából visszatérő De Rivera diktátor halálos veszedelemben forgott és még nem tudni, hogy nem-e merényletről volt szó. Ugyanis tegnapi egy a Primo De Riverat és kíséretét szállító torpedóhajó kormánykerekeinek tengelye eltört és a hajót a vihar a sziklák felé hajította. A legválságosabb pillanatban egy gőzös sietett a torpedóromboló segítségére és háromrai megfeszített munka után kiszabadította a diktátor hajóját a veszedelemből. Primo De Rivera egyébként ma proklamációt intézett a hadtestparancnokokhoz, amelyben megcáfolja a direktórium kritikus helyzetéről szóló híreket. A diktátor saját kijelentése szerint uralma még sokáig fog tartani.

SUCHARD
KAKAO
FELVULMULHATATLAN

Keleti szőnyegek

szővése eredeti perzsa és szmirna minőségben minden kívánt méretben. Szőnyegek művészies javítása

„Vénus” szőnyegszővőgyár
Cluj, str. Surda (Kis-u) 33

Szőrmefestés és
gyapjufestés

TAVASZI RUHAKAT A LEGSZÉBBEN TISZTÍT

„KRISTALY” GŐZMOSÓGYÁR CLUJ

Telefon 500

Telefon 500

Gyapju és gyapju-
fonalfestés

Vért akartam látni!...

Egy bécsi biztosítási tisztviselő vérszomjuságából agyonlőtt egy orvost. Az áruló színházjegy

(Bécs, augusztus 9. Az Uj Kelet tudósítójától.) Hétfőn hajnalban átlőtt keponyával holtan találtak a Brennerstrassen dr. Siegel Anton saazi orvost. A nyomozás során megállapították, hogy a gyilkossággal Preyer Vilmos kereskedelmi alkalmazott gyanúsítható, aki borzalmas tettének elkövetése után kifosztotta áldozatát. A keddre virradó éjszaka a főkapitányság detektívjeinek sikerült Preyert menyasszonyával, egy innsbrucki származású urilánnyal együtt letartóztatni.

Preyer felháborodottan tiltakozott a letartóztatás ellen és alaptalan tévedésnek minősítette a detektívek gyanúját. Előadta, hogy mint az egyik legnagyobb osztrák biztosító intézet tisztviselője életbiztosítási üzletekkel is foglalkozik. A gyilkosság idejében éppen akvizíciós körúton volt Kufsteinben, ahonnan a hétfő délelőtt 11 órakor inulú gyorsvonattal Innsbruckba utazott.

Ez a vallomás kétségtelenné tette, hogy Preyer tud a gyilkosságról, mert Kufsteinből semmiféle délelőtti vonat sem indul Innsbruckba. Ezenkívül a gyanúsított zsebeiben súlyosan terhelő bizonyítékokat is találtak, így többek között egy csomó pipadohányt is. A meggyilkolt orvos szenvedélyes pipás volt, míg Preyer csak cigarettával élt. Ezenkívül találtak nála egy saazi városi színházba szóló állóhelyet. Dr. Siegel saazi lakos volt, Preyer pedig vallomása szerint sohasem járt Saazban. A bizonyítékok alapján a bíróság elrendelte az előzetes vizsgálati fogságot.

Kedden délután a biztosítási tisztviselő újból kihallgatásra jelentkezett és a vizsgálatot vezető bírónak előadta, hogy töredelmes vallomást kíván tenni.

— Bevallom, — mondotta — hogy én gyilkoltam meg dr. Siegelt, de tiltakozom azon feltételek ellen, hogy a gyilkosságnak rablás volt a célja. A tettet pillanatnyi és ellenállhatatlan vérszomjuságomban követtem el... Szombaton hajnalban minden gonosz szándéktól menten elhatároztam, hogy nagyobb kirándulást teszsek. Az uton találkozottam az orvossal, aki egy irányban haladt velem. Mind a ketten örültünk egymás társaságának és vidáman, békés hangulatban értük el a Ferenc József turista-otthont, ahol nyugodtan töltöttük az éjszakát. Negyediken reggel elindultunk visszafelé a környező erdőkön keresztül. Udvariasságból én vittem Siegel hátizsákját. Utközben kedvünk támadt egy kis amatőr-vadászkedésre. Elővetők revolvereinket és elkezdtünk a fákra meg a madarakra célbalőni. Mikor már untuk a dolgot, Siegel odaadta nekem a pisztolyát, hogy tegyem be a hátizsákjába. Így tehát ő védtelen maradt, míg nálam két revolver is volt. Ebben a pillanatban szinte ellenállhatatlanul erős vágyam támadt, hogy egy embert legyilkoljak. Nem gondoltam rablásra, hanem csupán gyilkosságra. Vért akartam látni... Az áldozat kéznél volt: dr. Siegel, aki egy-két lépéssel nyugodtan haladt előttem. A Brennerstrasse sarkán elővettem a revolveremet és az orvos felé lőttem. Hangtalanul esett össze és mintegy 10 méternyire hemperedett el a gyilkosság helyétől.

— A tett elkövetése után örült félelem fogott el, mert a lövés zaját a környék lakóinak meg kellett hallaniuk. Tehát futni kezdettem. De már az első sarkon észrevettem, hogy az orvosnál hagytam egy névjegykártyámat és ez nyomomra vezethetne. Elhatároztam magam: iszonyattal és rettegve bár, de visszatértem áldozatomhoz és kivettem zsebéből irattárcáját. Ezután beszálltam egy postautomobilba. Csak később vettem észre, hogy a tárcában 500 ezer korona, néhány millió német papírmárka, egy-két járadékmárka és egy podgyászjegy is volt.

Preyer a gyilkosság után felkereste Innsbruckban menyasszonyát, akivel együtt visszatért Bécsbe. Amár az uton rendkívül izgatott volt, remélte, hogy nem fedezik föl tettetét.

A gyilkost beszállították az innsbrucki fegyházba.

Megkezdik a Ruhr-vidék gazdasági kiürítését

Október ötödikén Németország visszakapja gazdasági függetlenségét. Hétfőig elnapozták a londoni konferenciát

(London, augusztus 9. Az Uj Kelet tudósítójától.) A tárgyalások kedvező menetére és a lehető legjobb befejezésére misem jellemzőbb, minthogy Herriot ma reggel Párisba utazott, ahol sürgős minisztertanácson fogják megbeszélni a Ruhr-vidék kiürítését és a francia és belga vasutasoknak a német zónából való visszahívását. Herriot-al együtt Nollet és Clementel miniszterek is Párisba utaztak. A francia miniszterelnök vasárnap este visszautazik Londonba.

A konferencia munkáját a Ruhr kiürítésének kérdése dominálta. Franciaország még két évig fenn akarja tartani a megszállást, mivel meg akar győződni Németország jóakaratának kétségbevonhatatlan bizonyítékairól. A francia megszállás azonban elválaszthatatlanul össze van kötve az angol zóna megszállásával, az angolok pedig januárig ki akarják üríteni a kölni zónát. Végleges döntést Herriot visszatérése után fognak hozni.

Macdonald továbbra is optimizmust mutat és reméli, hogy a konferencia hétfőn este befejeződik.

A németek optimizmusa jogosult

Berlin, aug. 9. A sajtó kedvezően kommentálja a konferencia lefolyását és hangsúlyozza, hogy a német küldöttségnek sikerült a részletkérdésekben is eredményt elérnie. Így a Ruhr-vidék gazdasági kiürítése október tizenötödike helyett október ötödikén kezdődik. Az amnesztiát kölcsönös lesz és mulasztást csak akkor állapítanak meg, ha az rossz szándéku.

Egy vezető amerikai bankár az összegyűlt újságírók előtt kijelentette, hogy a német kölcsön véglegesen biztosítva van. Abban az esetben, ha a kistőkésék nem is járulnának hozzá, a bankszindikátus lebonyolítja a kölcsönt, amely a lekötött jövedelmekkel teljesen biztosítva van. Az amerikai nagytőkének különben is léteérdeke a német kölcsön

Gyilkosság a kukoricásban

Aki a kődobálást halállal torolta meg

(Cluj-Kolozsvár, augusztus 9. Az Uj Kelet tudósítójától.) Hétfőn reggel a kolozsborsai parasztek jelentették a bonchidai csendőrségnek, hogy a falu határában elterülő kukoricásban Boros Gligore huszonegy éves parasztfiu meggyilkolt holttestét találták. A csendőrség a gyilkosságot jelentette a kolozsvári ügyészségnek és megkezdte a nyomozást. A csendőrség megállapította, hogy Boros Gligore életét katonafegyver oltotta ki, amelynek golyója a jobbmelelen keresztül hatolt be, majd a belső részben irányt változtatva, a szívet és tüdőt összeroncsolta és a balvállon jött ki.

A gyanu Ciceu Vasilie ötvenöt éves gazdálkodó ellen irányul, aki már régebbi idő óta haragos viszonyban volt Boros Gligoreval, mert egy alkalommal Boros ökreit az ő földjére hajította. A csendőrség Ciceut őrizetbe vette, aki látva, hogy a tagadás mitsem használ, nyugodt egykedvűséggel adta elő a gyilkosság történetét.

— Vasárnap este harmadmagammal mentem hazafelé. Amikor a falu kukoricása mellett haladtam el, a kukoricából valaki kövekkel kezdett dobálózni, majd mikor az egyik kő engem talált, a dobálózó a sötétségben igyekezett elmenekülni. A menekülőt nem vettem azonnal üldözőbe, hanem előbb közeli lakásomra tértem, ahonnan régi katonafegyveremet magamhoz véve, visszatértem a kukoricához.

— Alig tettem néhány lépést a kukoricában, mikor a sötétben egy izmos, szűles ember pillantott meg, akiben Boros Gligorét véltem felismerni. A fegyvert a kezembe tartva, erőyes hangon kiáltottam rá: Te voltál-e, aki az előbb kövekkel dobálózott? Boros Vasilie büszkén szemembe kiáltotta, hogy ő dobált az előbb kövekkel és ha most nem is talált annyira el, hogy a fejemet betörje, a jövő alkalommal valószínűleg ez is sikerülni fog.

— Boros Vasilie kihívó magatartása teljesen kihozott a sodromból, nem gondolva a következményekre, fegyveremet hirtelen vállamhoz emeltem és rálöttem. A fegyver dörrenése után, amikor láttam Boros Vasiliét vértől el-

és mindennél fontosabb Németország újjáépítésének sikere.

Nollet hajthatatlan

Páris, aug. 9. Herriot ígéretet kapott Macdonaldtól, hogy a szövetségi adósságokat Párisban pénzügyminiszteri konferencián fogják megvitatni. Nollet hadügyminiszter éles ellentétben áll a kabinet többi tagjával a kiürítés időpontja tekintetében.

Nollet ugyanis nem akar megállapodni semmiféle dátumban, hanem feltételként Franciaország biztonságát kívánja

egy esetleges német támadással szemben. Nollet különben kétszer is felajánlotta lemondását és vonakodott elkísérni Herriot-ot a németek látogatásához.

A vasutasok egy részét visszavonták

A német álláspont a Ruhr kiürítésében a legszilárdabb. Eszerint a kiürítést nem lehet függővé tenni Németország pénzügyi teljesítményétől, sem pedig gazdasági engedelményektől. Az egyévi határidőről szó sem lehet.

Berlin, aug. 9. A „Vossische Zeitung“ jelenti: A francia vasutasokat a Ruhr-vidék állomásainak egy részéről visszavonták. Ezt az intézkedést a francia ruhrvidéki vasutagazgatás likvidálásának vélik.

Az adósságrendező konferencia

Macdonald és Herriot a Ruhr kiürítésének ügyében kétszer egymásután tárgyaltak és végül megegyeztek abban, hogy Angolország a kölni zónát csak akkor üríti ki, ha Franciaország ebbe Belgiummal már megegyezett. Ez a két ország van hivatva megállapítani, vajjon Németország teljesítette-e a versaillesi szerződést. Az angolok a kölni zóna kiürítése után résztvesznek a koblenzi és mainzi hídfők megszállásában.

borultam össze, tudatára ébredtem cselekedetemnek és kezdtem félni a következményektől. A holttestet teljesen magára hagyva, óvatosan széjjelnéztem, hogy a közelben nem tartózkodott valaki, vagy a lövés zaja nem csalt valakit ide, aki esetleg árulóm lehetne és látva, hogy nincs a közelben senki, elhagytam a kukoricást.

— A fegyvert nem mertem hazavinni lakásomra, mert félttem, hogy a nyomozás alkalmával ez is ellenem vallhat és ezért a lakásomtól egy kilométernyire lévő kúthoz mentem és régi katonafegyveremet a meglévő töltényekkel együtt behajítottam.

A tanú kihallgatások nagyjából megerősítik Ciceu Vasilie előadását, de a gyilkosság részleteiről senki sem tud bővebb felvilágosítást adni.

Ciceu Vasiliét ma délelőtt beszállították a kolozsvári ügyészség fegyházába.

Nagy harisnyavásár

mélyen leszállított árakkal.

K	ötött harisnya minden színben	lei	25
F	lohr-harisnya minden színben	lei	53
M	uszlín harisnya divat színben	lei	69
C	érna-muszlín minden színben	lei	98
S	elyemfátyol harisnyák minden színben	lei	125

BLATT

FÖTÉR 13

Divatkezdtyükben és kötöttárakban óriási választék! A legjobb harisnyák csak BLATT-nál kaphatók!

Eredeti „Klingerit“ minden méretben kapható

Grossmann Jenő Nagyvárad

Baross-utca 10. Sürgőreim: Grossmasin, Telefonsz. 6-88

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság napilapja

Szerkesztők: Giszkalay János és dr. Marton Ernő.

Felelős szerkesztő Dr. Marton Ernő

Az Uj Kelet cikkeinek utánnomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

Előfizetési árak: Egy hónapra 70 lei, negyedévre 200 lei, félévre 330 lei, egész évre 750 lei.

Gyász és napsugár

Amerre a temetési menet haladt, kinyitlak az ablakok és a sűrű sugárzásban a szemek sötétjén a nap sugarai villantak meg. Egy ablakból kihejlő tizennyolc éves szőke leányfejen megfűdöklött a fény, mellette szerelmes állott, komor, fekete térfi, aki gondolatokba mélyedve nézte a temetési menetet. A szerelmes pillantásában, melyet ez a férfi menyasszonyára vetett, ön lebegett a gyász melankóliája, a föld végzete, az elindulás mámor, a halál és élet minden titka. Én is arra mentem s elgondolkozottam a sirra gondoltam, a megsebzett anyaföldre, mely a halottat nemokára magába zárja. És hirtelen tisztán éreztem, tisztán láttam, hogy semmi, semmi idegen nincs a halában a gyász: félreértése az élet lényegének. Az élet testvére a sirnak; a vágy, a szerelem, a kűzés és akarat mind-mind a halálnak termelik a szálló idő mélyében érlelődő kincseket.

Amerre a menet elhaladt: gyermekek is játszottak a parban és a temetési menet láttán a mosoly továbbra is ön játszadozott ajkikon. A halál komorsága a beteg élet vizíójából fakad. Egészséges élet nem riad meg a halál láttán. Mert az örökkévaló egységet érzi meg benne és a mindenséghez való tartozásnak szent, mámorító fenségét. Minden lendület, minden mámor, minden hiábavalóság foglalta a halál akaratának a halál bölcsességének.

Amerre a temetési menet haladt: az ablakokban virágzó mályvák pirossága tovább tüdőklött a bódító napfényben. A házak az örökkévalóság búcsú fesztélyére álltak őr és keresztetk a messzeségbe révedező tekintet.

És benéztem egy ablakon, merre a gyászmenet haladt: a háza szoba mélyén csókot váltottak egymással egy szép szőke leány és egy fekete férfi.

Mire az ő gyászmenetük gördül a temető felé ezen az uton, addigra a szobák mélyén már új párok kergetik az élet, a szerelem mámorát.

Mert a halál — bűös, megérti az életet, csak az élet nem érti meg a halál bölcsességét, a sic költészetét.

Salló.

— **Román-orosz tárgyalások.** Bukarestből jelentik: Tighinában újra összeült a román és orosz bizottság, hogy a Dnyeszter front helyzetéről tanácskozzanak. A román delegáció tagjai: a tighinai dandár parancsnoka, a határőrség parancsnoka és a III. hadtest egy megbízottja már elindultak, hogy Tighinában találkozzanak az orosz bizottsággal.

— **A nagyváradi pékek nem emelhetik az árakat.** Nagyváradi tudósítónk jelenti: Az újabb felemelés előtt álló, de amugyis tulmegas buza-iviteli várnok miatt országszerte drágulási tendencia mutatkozik a liszt- és kenyérrakban. Erre való tekintettel a nagyváradi pékek beadvánnyal fordultak a városi tanácshoz, hogy engedje meg a kifli és zsemle egyletes árának két lejre való felemelését. Beadványukban a pékek a kenyérrak mérsékelt emelését is kérték. A városi tanács mai ülésében foglalkozott a süttőperosok ügyével és elhatározta, hogy sem a kenyér, sem a sütemények árának emelését nem engedélyezni. Hír szerint a pékek megfélebbezik a tanácsi határozatot a prefektushoz.

— **Rendőri hírek.** Az Assculap gyógyszerár feljelentést tett a rendőrségen ismeretlen tettesek ellen, akik feltörték a gyógyszerért és onnan huszonhat ezer lej készpénz elloptak. — Gligore Babcsán ismeretlen tettesek ellen tett feljelentést, akik ötezerkétszáz lej értékű fehérneműt loptak el. — Dr. Egri betőréstől tett feljelentést ismeretlen tettesek ellen, akik lakásáról huszezer lej értékű ókszer- és ruhaneműt loptak. — Musetan Vasile

négy dísznő elvesztéséről tett feljelentést, kára kétezer-hétszáz lej. A rendőrség minden egyes esetben bevezette a nyomozást.

— **Olcsóbb lett az osztrák vízum.** A temesvári osztrák konzulátus közli: A német- osztrák külügyminisztérium a mai naptól kezdődőleg érvényes új vízumdíjakat állapított meg. Egy évre szóló többszöri utazásra érvényes vízum 370 lej, egyszeri beutazásra 185 lej, egyszeri átutazás 37 lej.

— **Kommunista összeesküvést fedeztek fel Varsóban.** Varsóból jelentik: A rendőrség egy kommunista központi bizottságot fedezett fel, amely általános sztrájkot szervezett Lengyelországban. Főleg a sziléziai bányavidéken folyt erős propaganda a mai rezsim ellen.

— **Jugoszláviába menekültek a megszökött bolgár miniszterek.** Belgrádból jelentik: Megírta már az Uj Kelet, hogy Atanaszov Nedelko és Sztojanov Kriszto, a Sztambulisky-kormány volt miniszterei megszököttek a szófia fogházból és több politikai barátjuk kíséretében szerdán Belgrádba érkeztek. Az újságíróknak elmondották, hogy bírói ítélet nélkül már egy éve voltak fogságban. A szófia bíróság ugyanis már egy évvel ezelőtt kimondta, hogy szabadlábra helyezendők, azonban Cankov miniszterelnök egy agrárpárti küldöttségnek kijelentette, hogy mint tuszokat tovább is fogva tartja őket. A börtönben sohasem érezték magukat biztonságban, mert Bulgáriában nagyon sok politikai foglyot meggyilkolnak, még pedig úgy, hogy rendszerint a belügyminisztérium közbiztonsági osztályára szállítják őket, ahonnan nem térnek többé vissza. Nyolc nappal ezelőtt Atanaszov és Sztojanov volt minisztereket kórházba szállították, ahol a foglár párthívük volt és velük együtt megszökött. A szökes ügy történt, hogy a fogházor feltűzött szuronnal kivezette őket a kórházbörtön rajonjából, amely előtt királyi gárdisták álltak őr. A fogházor odaszólt a gárdistáknak, hogy a foglyokat a kórház igazgatóságához vezeti és visszatéréséig senkit se bocsássonak a börtönökhöz. Ilyen módon sikerült megszököniük és az országuton egy autót találtak, amelyen 70 kilométernyire szöktek a fővárostól, majd a határig gyalog jöttek. A volt miniszterek Caribrodnál lépték át a jugoszláv határt és innen Atanaszov táviratilag üdvözölte Russov bolgár belügyminisztert, aki csak így szerzett tudomást a foglyok szökéséről.

— **Óriási illetéket szednek a külföldön élő román állampolgároktól.** Panaszos levelet hozott ma a cseh-szlovák Nové Zámkyból (Érsekújvárról) a posta. A levelet egy ott élő román állampolgár írja, akinek június 11 én lejárt az utleveled s beültelte a prágai konzulátushoz meghosszabbítás végett. Pár nap múlva jött a válasz, hogy utlevélkérvényét elintézik, de c. P. 1820—24. számú való hivatkozással közölje vagyoni helyzetét és havi jövedelmét, mert a konzulátus csak ezeknek az adatoknak a birtokában veheti fel a Cseh-szlovákiaiában élő román állampolgárok névjegyzékébe. Egyben közölték, hogy az új utlevélért 108 cseh korona illeték jár. A pénz, valamint a kívánt adatok elmentek Prágába, de az új utlevél helyett csak egy levelezőlap jött le, melyben valami titokzatos 8—I. paragrafusra való hivatkozással újabb 202 cseh korona illetéket kértek azon a címen, hogy onyibe kerül a nyilvántartásba való felvétele. A csalados ember tehát, akinek havi jövedelme 800 cseh korona, fizetésének majdnem felét kénytelen kölcsönözni illetékek fejében odaadni. Nem hihetjük, hogy a prágai követség lehetetlenné akarja tenni egy kűnnélő román állampolgár megélhetését és inkább valamelyik alantasabb tisztviselő tévedett. Azt azonban tudjuk, hogy Romániában élő cseh-szlovák állampolgároktól semmiféle illetékeket nem szednek a konzulátusok, hanem díjtalanul veszik fel a nyilvántartásba s azonnal is minden esetben szíves támogatásban részesítik őket.

— **Salm gróf bűnkrónikája 1919-ből.** Budapestről jelentik: A Margit-körtü honvédhadosztálybírósnál Balogh Pál és Jubász László hadiőrmeztársak ügyének tárgyalása áll az érdeklődés

középpontjában. A vádiratban a vád okául közönséges rablás szerepl. 1921 tavaszán ugyanis egy huszárvadron vonult be Bicakére Salm Herman gróf főhadnagy vezetése alatt. A huszárcapat nem sokára a zsidó lakosság réme lett, Salm Herman gróf személyes vezetése alatt behatoltak tizenketten Weisz Jenő borkereskedő és földbirtokos lakására. Weizst, feleségét és kislányát többszörösen bántalmazták, a férfinék vasdoronggal a fejét is beütötték, az asszonyt és a kisgyermeket a gróf személyesen verte el lovaglóstórával. A különítmény többi tagjai erre minden, a lakásban található pénz és ékszert magukhoz vettek, feltörték a szekrényeket és minden csak valamennyire is értékes holmit magukkal vittak. Weisz nem sokára meghalt súlyos sérülése következtében. Később Salm néhány hívével együtt Blum József bicakei kávéházába hatolt be, ahol azzal az ürüggyel, hogy a helyiségben hazárdjátékokat játszottak, az összes jelenlevő vendégek pénztárcáját elvitte. A lefoglalt pénzből később Balogh sikkasztott el több ezer koronát. A két kádattörmester kijelentette, hogy felsőbb parancsra cselekedtek. Salmról, aki eddig mint ellenforradalmár büncselekményeiért amnesztiát élvezett, kiderült, hogy nemcsak felbujtott különböző piszkosságokra, hanem személyesen is részt vett azokban. A hadosztálybírósa a tárgyalást elnapolta és a vizsgálatot Salmra is kiterjesztette.

— **Anghelescu államtitkár tanulmányútja.** Bukarestből jelentik: Megírta az Uj Kelet, hogy dr. I. N. Anghelescu, a kereskedelmi és iparügyi minisztérium államtitkára hosszabb inspekciós körutatót tett Erdély ipari és kereskedelmi centrumaiban. Az államtitkár körútja folyamán megtekintette a temesvári, resicai, aradi, vajdasághunyadi, kudsiri, patroszényi és lónyatelepi üzemekeket. Az államtitkár mindenről jegyzőkönyvet vettett föl, egyúttal a komercializáláshoz szükséges előmunkálatokat is elrendelte. A komercializálás folyamata az augusztus 15 én tartandó gazdasági értekezlettel veszi kezdetét.

— *** Ben Ami Palesztina-könyve szeptemberben megjelenik.**

— **Három millió korona kell havonta Bécsben egy legényembernek.** Bécsből jelentik: Az alábbiakban összefoglaljuk azokat a kiadásokat, amibe egy legényember élete kerül az osztrák fővárosban. Tegyük fel, hogy egy polgári kényelemmel berendezett fürdőszobával és telefontal ellátott szobában lakik. Ezért fizet havonként negyvenezer egymillió koronát, de legalább huszonegyezer koronát naponta. A reggelije, ha csak egy kávét iszik, két zsemleivel, négyezer koronába kerül. Ha újságot is akar olvasni, még hozzájön ehhez hétézer korona. Mondjuk, hogy etől kezdve délig nem eszik semmit. Délben sima lehet valamelyik közkonyhába, ahol nyolcezer koronáért elég izletes ebédet kap. De ha jobban akar éhezni, legalább tizenöt-huszezer koronát kell ebédért fizetnie. Ki tud lemondani a délutáni kávéházzól? Ez legalább kilencezer koronát emészt meg. A vacsorát huszezer koronába számíthatjuk. Egyéb kiadások: borbély, legalább háromszor egy héten, a három ezer korona, villamos naponta ötezer korona, színház és egyéb szórakozás átlagos költsége naponta négyezer korona. Mindent összevetve a következő a helyzet: Lakás 25 000 korona, reggeli, ebéd, vacsora 60 000, borbély 3 000, dohányzás 5 000, mosás 5 000, szórakozás 4 000, összesen: 102 ezer korona. Egy legényember tehát Bécsben hárommillió osztrák koronából élhet meg havonta. Ez nagyon szerényen van számítva. Hárommillió korona több mint tízezer lejt tesz ki, amiből Erdély bármelyik városában többtegu család is rendszeren megélhet.

— **Ujból hurokra került a romániai zsebtolvajezér.** A romániai zsebtolvajok közismert vezára, Fethő Jani, aki már olyan sokat foglalkoztatta a napisajtót, ma délelőtt újból rendőrkézre került. Fethő Jani, aki százezer lejes lopásokat biztos kézzel hajtott végre és egyetlen esetben sem lehetett az elkövetett lopást rábizonyítani, ma délelőtt egy egész egyszerű ötézaléjes lopáson vesztett rajta.

A valódi
Schicht „Szarvas“ védjegyű szappan
kiméli értékes fehérneműjét

KÖZGAZDASÁG

Resica visszaküldi a javításra küldött vagonokat

Nő a munkanélküliek és a használhatatlan vagonok száma. Meddő akció a forgalmi anarchia leküzdésére

(Cluj-Kolozsvár, augusztus 9. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az Uj Kelet már számtalanszor rámutatott a tarthatatlan állapotra, amelyet a CFR. kocsiparkjának állandó csökkenése idéz fel, mely most már valóságos katasztrófával fenyegeti az ipart és a kereskedelmet. A vagonhiány leküzdésére néhány nappal ezelőtt a bányási és erdélyi üzletvezetőségek vezetői értekezletre ültek össze annak megbeszélése céljából, hogyan lehetne a krónikus vagonhiányon segíteni. Ezen az értekezleten sok minden jót és üdvöst tárgyaltak, elmondották mindazt, amit mi már ezerszer elmondottunk, hogy a vagonhiányon csak a kocsipark sürgős kijavításával, a vagonjavító műhely munkával való ellátásával stb. lehetne segíteni.

A CFR. vezetőbereknek javaslatai azonban minden bizonnyal továbbra is írott maradtak, az ország közlekedési viszonyai menthetetlenül zuhannak az anarchiába. Mert ahelyett, hogy a kormány munkával látná el a vagonjavító műhelyeket, gondoskodna a CFR. tartozásairak kifizetéséről, éppen ellenkezőleg: mindenképen elősegíti, hogy az egyes üzemek, így elsősorban a resicai vasüzemek egyre jobban redukálják üzemüket és munkássukat tömegesen kocsássák el szolgálatukból. Mint az Uj Kelet megírta, az Astra-nál a kormány táviratilag intézkedett a munkáselbocsátások beszüntetéséről és a minisztertanácsban arról is

szó volt, hogyan kellene megakadályozni a munkanélküliség terjedését.

Mindebből azonban eddig semmi sem realizálódott, sőt a gazdasági élet konszolidációjának kilátásai Bratianu Vintila londoni útja után a minimumra csökkentek és a belső pénzügyi krízis, a teljes dezorganizáció mintegy megpecsételték a resicai üzemek tömeges munkáselbocsátásai miatt. Vannak a Resicánál munkások, akik hetenkint csak két-három napot, esetleg egy két napot tudnak dolgozni. A tanoncokat is idő előtt, minden szakmai képzettség nélkül felszabadítja és elküldi a társulat. Jellemző a vagonmizériák orvoslásának komolyosságára, hogy a CFR-től a resicai üzemekhez javításra hozott vagonok hetekig, sőt hónapokig is javítatlanul hevernek, mert az igazgatóság nem engedi azokat kijavítani, sőt nagyon gyakori esetben egyszerűen visszaküldi azokat. A feleződő munkáselbocsátások arra indították a munkásszövetségek országos tanácsát, hogy a munkanélküliség leküzdésére megindított akció érdekében azzal a kéressel forduljon a szakszervezetekhez, hogy közeljék vele a munkanélküli munkások számát, állampolgárságát és szakmánkénti elhelyezkedését.

Szeptemberben rendezik a volt postatakarékpénztár ügyeit. Bukarestből jelentik: A volt magyar postatakarékpénztár ügyeinek rendezése még mindig nem történt meg. A legutóbbi csehrák-román tárgyalások alkalmával megállapodás történt arra nézve, hogy az ezzel összefüggő kérdéseket az érdekelt államok szeptember havában tárgyalják le. A tárgyalások Bécsben fognak lefolytatódni és szeptember hó huszonhatodikán veszik kezdetüket. A létrejött megegyezést Romániában fogják aláírni az érdekeltek.

Emelkedőben a dunai hajóforgalom. Budapestről jelentik: A budapesti kikötők hajóforgalma az utolsó bákéévben 2,430,802 tonna volt, ami az 1922. évi forgalomhoz viszonyítva jelentős emelkedést jelent.

Emelkedett a Banque de France bankjegyforgalma. Párisból jelentik: A Banque de France legutóbbi kimutatása szerint a francia bankjegyforgalom 242 millió frankkal növekedett. Jelenleg 4324 millió értékű bankjegy van forgalomban.

Báró Ullmann Adolf jubileuma. Budapestről jelentik: A Hitelbank vezérigazgatójának, báró Ullmann Adolfnak féléveszados működése alkalmával a bank igazgatói és tisztviselői kora jubileumot rendeztek. Báró Ullmann Adolf marienbadi furája miatt nem jelent meg az ünnepeltetésen, de levélben forró köszönetet mondott a bank tisztviselőinek. A T. E. B. E. szintén ünnepelte Ullmann ötven esztendősi jubileumát. Ullmann a Hitelbank tisztviselői alapja javára ötszáz, a kereskedelmi akadémia javára pedig ötvenmilliót adományozott.

Szatmármegyében közigazgatási uton hajtják be az adókat. Szatmárról jelentik: A szatmármegyei prefekturára miniszteri rendelet érkezett, mely szerint az összes adókat a régi magyar törvények szerint közigazgatási uton kell behajtani a közigazgatási hatóságok fogják majd beszedni az állampénztárba. A községekben a jegyzők hajtják be az adókat, a városokban városi adóhivatalok.

Ukrajnában kétszáz százalékkal emelkedett a gabona ára. Odesszából jelentik: A kedvezőtlen termés folytán a gabona ára pár hét alatt kétszáz százalékkal emelkedett, a múlt évi árához viszonyítva.

A lengyel kormány törvényjavaslata a petróleumexport betiltására. Varsóból jelentik: A lengyel kormány törvényjavaslatot szándékszik előkészíteni a lengyel petróleumexport betiltására vonatkozólag. A javaslat értelmében a lengyel köztársasági elnök a minisztertanács javaslataira a tilalmat visszavonhatja.

Rossz a temesvári vállalatok félelme. Temesvárról jelentik: Az 1924. év első felének üzleti mérlegei általánosságban rosszul zárultak. Temesvári kereskedői körökben és a vállalatok vezetői között azonban ez a vélemény alakult ki, hogy a második felében lényegesen javulni fog a helyzet. A rossz mérleget azzal indokolják, hogy a rezsiköltségek emelkedése jóval nagyobb, mint a forgalom emelkedése.

A magyar gyárosok ellene vannak a behozatali tilalmak feloldásának. Budapestről jelentik: A behozatali tilalmak feloldásának sorrendjét Valkó Lajos kereskedelmiügyi miniszter elnöklésével most állapítják meg a kereskedelemügyi minisztériumban. Mint hírlik, a magyar gyárosok ellene vannak a behozatali tilalom feloldásának, amit azzal indokolnak, hogy a határok szabaddáttele esetén a külföldi versennyel nem tudnának megbirkózni és kénytelenek lennének gyáraikat bezárni, vagy üzemsüket redukálni.

Javul a hollandiai ipar helyzete. Amsterdamból jelentik: Dacára a még mindig nagy munkanélküliségnek, a hollandi ipar helyzete javuló tendenciát mutat. Legjelentősebb még mindig a redáció a hajóépítésben. Javulás észlelhető az üvegiparban, a cigaretté- és szivargyártásban. Hátározott konjunktúra észlelhető a téglá- és kerámiai iparban, ugyiszintén a nyomdai, konfekciós, fehérnemű, gép, vasúti felszerelési és papírparban, mely iparágak ma már több munkást foglalkoztatnak, mint 1914 ben.

A mai valutapiac

A mai piac változatlanul lanya tendenciával indult. A piac szenzációja az, hogy a lej zürichi árfolyama 242.50-re emelkedett. A francia frank

kivételével az összes értékek emelkedtek. Gyenge forgalom mellett a következő árfolyamokat jegyezték: Osztrák korona 320-324, magyar korona 350-360, cseh korona 650-656, svájci frank 42.30-42.40, dollár 222-223.00, francia frank 12.30-12.40, font sterling 1005-1008, olasz lira 1000-10.05.

Vallatpiac augusztus 9-én:

Bukarest. Devizák: Páris 1235, Berlin —, London 998, New York 220.00, Róma 990, Zürich 42.25, Bécs 31.50, Prága 660, Budapest —.

Bukarest. Valuták: Napoleon 820.00, márika 52, leva 150, török lira 114, font sterling 990, francia frank 1230, svájci frank 41.00, olasz lira 980, dinár 255.00, dollár 220.50, lengyel márika 42.00, osztr. korona 32.00, magyar korona 28.00, cseh korona 658.

Zürich. Nyitás-Zárulat: Berlin 125.00-125.00, Amsterdam 205.00-205.00, New York 527.75-528.25, London 2384.25-2389, Páris 2917.50-2900, Milano 3372.50-2365, Prága 1555.00-1525.00, Budapest 69.00-69.00, Bégrad 660.00-660.00, Bukarest 242.50-242.50, Varsó 103.00-103.00, Bécs 74⁵/₈-74⁵/₈.

Gáfol a görög kormány

Athén, augusztus 9. A görög kormány kategorikusan megcáfolja György exkirály egy francia lapban megjelent interjúját, mely szerint a görög népszavazás egyszerű komédia volt. A volt uralgó állitásaifantasztikusak és tanácsadóinak hamis információival magyarázhatók.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

Ben David, Cluj. 1. Joseph Brauer dr. a frankfurti rabbiképző titkára. 2. A berlini Hildesheimer szeminarium pontos címét nem ismerjük. 3. Verse már elvesztette aktualitását. 3. A lapot a kiadóhivatal továbbra is küldi.

R. Sándor, Féltsfürdő. Sajnos legjobbaként sem találtuk közölhetőnek.

W. Ernő, Satumare. A levelet július 14-én adták fel Habanában.

Érdeklődő, Tasnád. 1. Téved, igenis válaszoltunk multkori levelére. 2. A neológ rabbiképző tervbevetés létesítése csak néhány éven belül várható. 3. és 4. kérdés ezek után elegendő. 5. A szeminarium megnyitásáig a neológ hitközségek természetesen csak külföldről választhatnak főorrbbit. 6. A rabbipálya egyike a legideálisabbaknak ugy erkölcsi, mint anyagi szempontból, csak az a kérdés, hogy ki milyen helyre kerül.

K. G., Resica. 1. A hatgyermekes Schön Bernát meggyilkolása valóban olyan megdöbbentő téma, melyet költői formában fel lehet dolgozni. Ez azonban önnek nem sikerült. Még csak nem is biztathatjuk, hogy folytassa a versírást. Inkább próbálkozzék. De előbb rengetegat kell olvasnia. 2. Nem tudjuk elhinni, hogy a jesiva vezetősége ki akarta csapni, amiért ön zionista. Az egész történet, amit elmesél, úgy hat, mint valami rémregény az inkvizíció idejéből.

F. József, Oradea. Levelét illetékes helyre juttattuk, ahonnan pár napon belül részletes választ fog kapni.

Ha művészi kivétel!

butort, zongorát

ahar venni, ne Marosvásárhelyre és tekintse meg az utat

SZÉKELY és RÉTI

KÖZÉLVESZÉSI BUTORGYÁR RÉSZN-TÁRS. Szerkesztők asztalcsok turnírozók teletelket legolcsóbban lit szereshetik

MAGYAR SZINHAZ

vasárnap, augusztus 10-én

I. csoport:
Zigoto Fatty

ellen.

Nagy humoros verseny!
Pifi Pafi Pufi

Amerikai bohózatok, 9 felvonásban.

II. csoport:

Chapline „Ö”
ellen.

Hétfő, augusztus 11-én

Tévelygések

Nagy szentimentális társadalmi dráma 5 felvonásban. Főszerepben Henny Porten és Harry Liedtke

SPORT

Az FTC helyett a szamosujvári Sparta

Tegnap számunkban megírtuk, hogy a budapesti FTC itteni szereplése egyelőre elmarad és azt is, hogy a rendezőegylet több vidéki egylettel, így a NAC-al is folytat tárgyalásokat, csak hogy valamilyen biztosítsa a vasárnapi programot. Sajnos a KAC-nak nem sikerült ellenfelet szerezni és így a pályát kénytelen volt a pályaintézőbizottságnak visszaadni. A KAC-ot így effektív kár érte, mert elesett a jövedelemtől és egy játszónaptól.

A pályaintézőbizottság, nem lévén más jelentkező, a Victoriának adta oda a pályát, mely revánusot ad a szamosujvári Spartának. Így aztán az FTC várt játéka helyett a szamosujvári játéknak lesz alkalma a kolozsvári publikumnak gyönyörködni. Szolgáljon vigaszul, hogy a Spartában három első klasszisú budapesti játékos játszik és így, ha teljes csapatot nem is, de budapesti játékosokat csak mégis láthatunk. A Sparta, mely tudvalevőleg nem vett részt az idén a bajnokságban, ebben az évben még nem játszott Kolozsváron. Szereplését élénk érdeklődés előzi meg.

A kolozsvári pályán egyébként a következő vigaszprogram bonyolódik le:

Nagypályán: délelőtt 10 kor KKASE ifj.—Victoria ifj. bajnoki. Délután 1-kor KMTE—Haggiabor ifj. D. u. 3 kor Victoria II.—KAC II. D. u. 5 kor Sparta—Victoria.

Houben legyőzte Paddockot. A berlini Deutscher Sportklub szerdán nagyszabású nemzetközi versenyt rendezett, melyen az amerikai atlét olimpiákon is résztvettek. A verseny szenzációja, hogy a német sprinter Houben a 100 m. síkfutásban legyőzte nagynevű ellenfelét, Paddockot.

Részletes eredmények:

100 m. síkfutás: 1. Houben 10.8 mp. 2. Paddock. 3. Murchinson.

200 m. síkfutás: 1. Paddock 21.4 mp. 2. Houben. 3. Murchinson.

800 m. síkfutás: 1. Helferlich (Amerika) 1.56.2 p. Mellszéllel nyerve. 2. Martin (Svájco).

100 m. gátfutás: 1. Riley (Amerika) 15.3 mp. 2. Moore.

A 4x100 m. stafétát Amerika nyerte 43 mp. idővel Németország előtt.

A magasugrásban Brown 184-et ugorva, első lett.

A nap hőse Houben volt, akit Paddock elleni győzelméért a mintegy tízezer néző óriási ovációban részesített.

Spanyol futbalcsapat Bécsben. Bécsben a bajnoki szezon csak szeptember 21-én kezdődik, addig azonban a nagy egyletek nagyszabású nemzetközi programot hoztak lebonyolítani, amely

egyszersmind a futballjáték vonzóerejének erőpróbájául és a professzionalizmus fokmérőjének tekinthető. A program fő részét a san-sebastiani Real-Sociedad de Footballclub szereplése képezi, amelyet a Vienna két bécsi mérkőzésre lekötött. Bécs előtt a spanyolok állomáshelye Prága lesz, ahol 30. és 31-én a DFC-vel és a Slaviával játszanak. Bécsben egy körmezőzés keretében mutatkoznak be a spanyolok, melyen MTK, az Amatőrök és a Vienna vesznek részt.

A bécsi Rapid 25 éves jubileuma. A bécsi Rapid, amely mostanában ünnepli fennállása 25-ik évfordulóját, nagyszabású programot állít össze. Az ünnepségek s. hó 24-től 31-ig tartanak és azon több neves külföldi sportegylet is résztvesz. A program első napján a jubiláló csapat a prágai Victoria Zizkovval, 27-én a budapesti FTC-vel, az utolsó nap pedig rivális egyesületével az Amatőrökkel fog játszani. A futballon kívül atlétika és uszós számok is lebonyolításra kerülnek, ugyancsak nemzetközi jelleggel.

Cluj város közönségéhez!

A Kereskedelmi és Iparkamara mintavásári bizottsága kérésrel fordul a város polgárságához, hogy az augusztus hónap szeptember 14-ig rendezendő mintavásárra érkező látogatók elszállásolásában legyen segítségére.

Az elszállásolás pontos és gyors végrehajtására **külön elszállásolási irodát állítottunk fel**, amely előre biztosítani kívánja az ideérkező látogatók elhelyezését. Tekintettel arra, hogy a rendelkezésre álló szállodákban a látogatóknak csak igen kis hányadát tudjuk elhelyezni, már pedig az eddigi jelentkezések alapján sok ezerre megy az ideérkező idegenek száma, **arra kérjük a városunk érdekeit szívükön viselő polgárságot, hogy az elszállásolási irodába jelentsek be** szóval, vagy írásban, hogy a mintavásár tartama alatt, díjazás ellenében milyen elszállásolási helyeket (szobát, ágyat) tudnak az elszállásolási iroda rendelkezésére bocsátani. A mintavásár látogatottsága elsősorban attól függ, hogyan tudjuk vendégeinket ellátni, viszont városunk kereskedőinek és iparosainak elsőrendű életérdeke az, hogy a mintavásár ideje alatt az idegentorgalmat a legteljesebben lebonyolíthassuk és a külföldi vásárrendező városok mintájára kellő kényelmet biztosíthassunk az ideérkező látogatóknak.

Meg kell mutatnunk, hogy Cluj városa méltán tudja fogadni és elhelyezni az ideérkező vendégeket.

Aki csak teheti jelentse be már most nélkülözhető elszállásolási helyeit az elszállásolási irodában (Str. N. Cogalniceanu volt Farkas-u.) ref. collegium vásáriróda, amely a szállás díjakat a bérbeadók kívánságához képest előjegyzi.

Gondoljon mindenki az idegen látogatás nagy előnyeire és legyen segítségünkre az ideérkező nagyszámú idegenek elhelyezésében. A bejelentés a fent jelölt helyen legkésőbb augusztus 25-ig eszközrendő d. e. 1—12-ig, d. u. 3—6-ig.

Kereskedelmi és Iparkamara Mintavásári Bizottsága.

MOZGÓK MŰSORA

Select-Mozgó Csak vasárnap, augusztus 10. **Egy művész emlékiratai.** Szentimentális dráma, 6 felvonásban. Főszerepben Lya Mara.

Hétfő, aug. 11. Premier. **Az asszony és az ördög.** Drámai allegória, 6 felvonásban. Főszerepben Francesca Bertini.

Zsák

Zsineg

HAYAS DEZSŐ
TIMISOARA

Kötél

Használjunk kizárólag

PLANTOL

כשר

legjobb növényzsirot, mert ez tiszta, egészséges és kiadós!
Főtisztelendő Fuchs Benjámín nagyváradi főrabbi felügyelete alatt készült, szigorúan ortodox rituális előírás szerint.

Képviseli: **HIENZ VILMOS Cluj**

**Kiváló minőségű,
kellemes és üdítő**

tordai sör

Gyár: Turda, telefon 5.

Főraktár: Cluj, telef. 394

**Házlebontás
miatt**

SZABÓ JENŐ

selyem- és szövetáru-
háza Cluj, Calea Regele
Ferdinand 5. sz. alatt

olesó

rendez.
Tisztulást

	Lei
1 drb. abrosz és 6 szalvéta	328
1 mtr. sima fehér grenadin..	55
1 " fehérenemű vászon....	37
1 " zefir, férfi ingre	42
1 " himzett grenadin	65
1 " sima ruhacrepp, szí- nekben	39
1 " c'sikos vagy kockás szövet	65
1 " jó mosó karton	26
1 " mosó delén, ruhára és pongyolára	39

Előrehaladott idény miatt az ösz-
szes raktáron levő
nyári áruk

leszállított árukban!
Nagy választék
Kézenfogásban

Telefon **479** Telefon

Házlebontás miatt!

APRÓHIRDETÉSEK

Közvetlen hirdetés egy sorú B., vastag betűvel 6.-lej. Legkisebb hirdetés 30 lej. Álláskeresőknek 30% kedvezmény.

Vidéki zsidó család románul is tanítani tudó tanítónőt keres az 1924-25-ös tanévre, a polgári leányiskola 2. és 4-ik osztályát magánaton végezni szándékozó két leánygyermek mellé. Zongoratanítók előnyben. Ajánlatokat az igények feltüntetésével és fényképpel ellátva e lap kiadóhivatala továbbítja.
7575

Szerény igényű minden házvezetőt keresek. Galamb-utca 30. 7621

Mosást, vasalást jutányosan vállalok. Cim a kiadóban.

420 literes pálinkafőző üst 30 drb. szilváskáddal eladó. Salamon József Calea Victoriei 93. 7611

HUNWALD

Cluj, Str. Vlahuța (v. Bolyai-u.) 3. Telefon 147.

ÜVEGSISZOLDA
és tükörgyár. Tábla-üveg raktár és üvegezési vállalat. Hibás tükörök újrafoncsorozása.

31 éves zsidó főtisztviselő benőstülne uri családba, hol egzisztenciáját biztosíthatná. Megkérésüket „Agilis” jelzőre a Llyod Expresshez, Str. Memorandului 24 kérek.

Ékszer és óra, valamint optikai áruval felszerelt 18 év óta fennálló órasüzletemet berendezéssel együtt kivándorlás miatt kedvező árban kiszépenfizetés ellenében átadom Benke József Elisabetopel.
7542

Zsidó szobafestő segéd aki önállóan tud dolgozni és vállalni, jól bevezetett tizletbe benőstülhet mint társ, vagy az egész üzletet átveheti. Cim a kiadóhivatalban. 7617

A kolozsvári
CZELL
sörfőzde
világos

„URSUS”

söre
a közönség
legkedveltebb itala

Villamos főzőrud

fűtőbetét nélkül. Német szabadalom. Javítást soha nem igényel. — Minden világítást konnektorhoz bekapcsolható. A legkevesebb áramot fogyasztja. 1 liter vizet 3-4 perc alatt felforralt bármely edényben. Háztartások, orvosok, fogtechnikusok, fodrászok, gyógyintézetek, agglégények részére szájbőlítéshez, kéz- és fejmosáshoz nélkülözhetetlen. Darab ára 280 lei. Gyári képviselet:

Fallos & Markó okl. gépészmérnököknél Cluj, Str. N. Iorga (Jókai-u.) 7.

Telefon 650. Viszonteladónak engedmény. 20 lei posta- és csomagolási díj ellenében utánvétellel megküldjük.

Vágott és vágatlan tűzifát

vagon, ősi- és mázsáttelekben, ugyszintén
meszet, cementet és gipszet
legelőcsöbbsen szállít a
Calcit Művek R.-T. Cluj
Str. Dragalina (v. Fellegvári-u.) 9. Telefon interurbán 11-06
Egy m³ oltott mész 400 lej

ÉTTEREM

ORTE.

Strada **Bucurestben** Strada
Belvedere 6 Grand kávéház háta mögött Belve-
dere 6 megnyilt dere 6

KOSER

Értesítjük a p. t. közönséget, hogy az ujonnan megnyilt vendéglőnk a legmodernebb stílus szerint és jó konyhával vezetjük. Kérjük a nagyérdemű közönség pártfogását, a Tulajdonosok

Prágai

1924.
szeptember
21-28.

1924.
szeptember
21-28.

nemzetközi mintavásár

Utlevél vizum nem szükséges!

A legkedvezőbb bevásárlási forrás Románia minden kereskedője, iparosa és mezőgazdája részére. **Csehszlovákia leghiresebb gyárainak mintakiállításai. Kivételes kedvezmények a résztvevők és látogatók részére: 33%-os menetdíjkedvezmény a látogatóknak és 50% díjkedvezmény a minták szállításánál az összes csehszlovák államvasutakon. Visszajövetelnél 50% menetdíjkedvezmény az összes romániai vasúton. Lakás, tolmács és hirszolgalat stb. Legitimációk, felvilágosítások, prospektusok és jelvények kaphatók a mintavásár képviselőjénél: **RADOR-publicitate** Cluj, Str. Memorannului No 12.**

Rador: 2190

Eladó

Teljes bevonórés, felszerelés, 22 ki-fogastalan varrógép, gomblyukvarrógép, vilányvarró bevonórészet **MOSDA** és **VASZILA** bevonórészek, különböző minőségű női és férfi **FAHARNO** műt. jutányos árban és kedvező fizetés fel-tételek mellett. **„VULTURUL”** fehér-neműgyár részv. társ. **Aiba-Iulia.**

fehérnemű
gyár!

LÁDAGYÁR

Mindennemű ládákat és fadóbozokat össze-szegezett és szétszedett részekben megrendelésre azonnal készít és bár-hova szállít a legelőcsöbbsen áron

Sajovics és Lebovits fakereskedés és ládagyár
Cluj, Strada Cernăuți (v. Kajántól-ut) 1 sz

Újsó Erdélyrészi Ékszerárnyár

Cluj, Calea Regale Ferdinand 19. sz. 12
Telefon interurbán 1-18 * Székhely: Jászai, Cluj
Ékszerárnyártás, nagykereskedés
Fogóval arany * Arany, ezüst és
sz. fémekkel ** * sz. fémekkel
Klenze és Schwarzwaldi órákban, valamint kincsekkel
kényelműben nagy lezákat.
Csek vizumtelérletőknek!

GRÜNWARD & STEINER.

Előrehaladott idény
miatt az összes
nyári anyagok
leszállított
árban!

Grünwald és Steiner

női divatkiállítások áruháza
Cluj, Piața Unirii No. 12. — Telefon 9-61